

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินงานวิจัยรูปแบบผสมผสาน ระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- 3.5 ขอบเขตการวิจัย
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

3.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1.1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก คือ การเก็บข้อมูลเบื้องต้น จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ประกอบการสังเกต (Observation Method) ด้วยตนเองจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key information) โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าอาวาสวัด และผู้จัดการโรงงานอุตสาหกรรม โดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารจัดการขยะชุมชน ภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างแผนที่ทิศทางการวิจัย (Research Mapping) ระหว่างผู้วิจัยกับชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้ในสถานภาพ ศักยภาพ องค์ความรู้ของพื้นที่วิจัย และปัญหาของพื้นที่วิจัยร่วมกัน เป็นการเพิ่มขีดความสามารถ (Capacity Building) โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถนำเอาข้อมูลเบื้องต้นจากพื้นที่วิจัยมาพัฒนาเป็น โจทย์วิจัย ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.1

3.1.1.2 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ การศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ วิธีการแห่งศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน หลักธรรมาภิบาลและการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

นโยบาย แผนแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564 แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น พ.ศ. 2551-2559 ปริมาณและอัตราขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ปริมาณที่ถูกกำจัด-ถูกนำมาใช้ประโยชน์) ปี 2551-2559 ลำดับจังหวัดที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้าง ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้อง พ.ศ. 2559 ลำดับจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหา ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2559 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการแปรรูปขยะมูลฝอยโดยการ คัดแยกเพื่อผลิตเชื้อเพลิง (RDF) และพื้นที่ที่เหมาะสมเป็นศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน ของจังหวัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความ เป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกรอบแนวคิดอันนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างรูปแบบและ พัฒนากลไกกฎหมายการบริหารจัดการขยะชุมชนที่เหมาะสมกับเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลทุ่งนางาม อำเภอสามโก้ จังหวัดอุทัยธานี ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.2 และ 2.3

3.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและทีมนักศึกษานิเทศศาสตร์เป็น ผู้ลงพื้นที่วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ กลุ่ม (Cluster sampling) จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 100 คน ประกอบด้วย บ้านดินแดง บ้านห้วยไคร้ บ้านชายเขา บ้านนิคมสามัคคี บ้านเขาน้ำโจน บ้านหนองผักบุ้ง บ้านน้ำวัง บ้านทุ่ง นางาม บ้านบึงฝาง บ้านศรีบุญเรือง บ้านประชาสุขสรรค์ และบ้านทุ่งเศรษฐี เป็นกระบวนการ เข้าถึงชุมชน รู้จักวิเคราะห์ชุมชนที่แท้จริงผ่านกระบวนการเรียนรู้ชุมชน (Social Lab) ที่มีการ กระตุ้นให้ชุมชนได้แสดงถึงข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ และสมรรถนะของพื้นที่วิจัย ทั้งนี้ เป็นการกระตุ้นและส่งเสริมให้ชุมชนสนใจในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และเป็นการสร้าง ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้วิจัยในนามมหาวิทยาลัยกับกับชุมชน ซึ่งทำให้เกิดวิธีการแก้ไขปัญหา อย่างมีส่วนร่วมผ่านแบบสอบถาม

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของประชาชน เกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ภายในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2.1

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วย ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าอาวาสวัด และผู้จัดการโรงงาน อุตสาหกรรม

3.2.2 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบด้วย ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสั๊ก จังหวัดอุทัยธานี ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ กลุ่ม (Cluster sampling) จาก 12 หมู่บ้าน จำนวน 100 คน ประกอบด้วย บ้านดินแดง บ้าน ห้วยโศก บ้านชายเขา บ้านนิคมสามัคคี บ้านเขาน้ำโจน บ้านหนองผักบุ้ง บ้านน้ำวัง บ้านทุ่งนา งาม บ้านนุ่งฟาง บ้านศรีบุญเรือง บ้านประชาสุขสรรค์ และบ้านทุ่งเศรษฐี

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.3.1 การค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Method) ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ ชุมชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน

3.3.2 การสังเกต (Observation Method) ได้แก่ การเข้าไปสังเกตพฤติกรรมของ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลวิธีการบริหารจัดการขยะในสถานที่ต่างๆ เช่น คริวเรือน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล วัด โรงงานอุตสาหกรรม

3.3.3 การสัมภาษณ์ (Interview Method) ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key information) ตามข้อ 3.2.1 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อเก็บ ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ข้อคำถามดังต่อไปนี้

3.3.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.3.2 วิธีการและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.3.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3.4 แบบสอบถาม (Questionnaire Method) ได้แก่ การใช้แบบสอบถามสอบ (Questionnaire) เก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามข้อ 3.2.2 โดยในแบบสอบถามจะมี 7 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยของชุมชน

ส่วนที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ส่วนที่ 5 พฤติกรรม ปัญหา ความต้องการ และรูปแบบการบริหารจัดการขยะชุมชน

ส่วนที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับองค์การบริหาร

ส่วนตำบล

ส่วนที่ 7 ความต้องการจัดการขยะมูลฝอย

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

3.4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัยด้วยตนเอง ในความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อคำถาม และความตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ ตัวแปร และสมมติฐานการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องของการพิมพ์ การจัดหน้าเรียงหน้า ตรวจสอบความเข้าใจเกี่ยวกับคำชี้แจง

3.4.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์บุษบา หินเธาว์ หัวหน้าชุดโครงการวิจัยการจัดการขยะมูลฝอยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.5 ขอบเขตการวิจัย

3.5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน นโยบาย แผนแม่บท ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน ข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะชุมชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ

3.5.2 ขอบเขตพื้นที่ ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนางาม อำเภอลานสกก จังหวัดอุทัยธานี

3.5.3 ขอบเขตด้านเวลา ได้แก่ วันที่ 1 พฤษภาคม - ธันวาคม 2560 นอกจากนี้ยังกำหนดตารางแผนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

ตารางที่ 7 ขอบเขตด้านเวลาการดำเนินการวิจัย

ปี	กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
2560	ทบทวนวรรณกรรม						→	→					
2560	ลงพื้นที่เก็บข้อมูล							→	→				
2560	บทที่ 1 และบทที่ 2								→	→			
2560	บทที่ 3										→	→	→
2560	บทที่ 4											→	→
2560	บทที่ 5	→	→										
2561	สรุปผลการวิจัย			→	→								

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะใช้วิธีการอธิบายในลักษณะพรรณนา

3.6.2 การวิจัยเชิงปริมาณ(Quantitative Research) จะใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยวิธีคำนวณหาค่าเฉลี่ยประกอบวิธีการอธิบายในลักษณะพรรณนา